

H A N D B O E K

VOOR HET CONCIPIEREN

VAN

REGIONALE

WETTELIJKE REGELINGEN

EN BESTUURSBESLUITEN

**ADVOCATENKANTOOR
ESSED & SOHANSINGH**

Paramaribo oktober 2008

Verantwoording

De Grondwet (1987) legt in de artikelen 159 tot en met 175 de constitutionele grondslag voor de regelgevende, bestuurlijke en financiële decentralisatie van de districten.

Bij de Wet Regionale Organen (1989) is wettelijk de regeling gegeven voor het operationaliseren van de regelgevende en bestuurlijke decentralisatie zoals door de grondwetgever gewild.

De daadwerkelijke decentralisatie kwam echter niet voldoende op gang, mede omdat in de Wet Regionale Organen de door de Grondwet mogelijk gemaakte financiële decentralisatie niet voldoende nadere uitwerking heeft gevonden.

In die Lacune is voorzien bij de Interimregeling Financiële Decentralisatie (2003), op grond waarvan krachtens de Wet Regionale Organen, de bij districtsverordening ingestelde districtsfondsen (2004), zijn geoperationaliseerd en de eerste districtsbegrotingen van de gecertificeerde districten zijn vastgesteld.

Inmiddels zijn in 5 gecertificeerde districten alle structuren en instituties in place om de bij de Interimregeling aangegeven middelen in het Districtsfonds te doen storten.

Mede daardoor kunnen de regionale organen thans vorm en inhoud geven aan de autonome regelgevende en bestuurlijke bevoegdheden en aan de uitvoering van de ressort- en districtsplannen van de gecertificeerde districten.

Om nu de regelgevende en bestuurlijke decentralisatie ook concreet in praktijk te brengen, zullen de regionale organen verschillende wettelijke regelingen en bestuursbesluiten tot stand moeten brengen.

Voor de formele totstandkoming en de materiele inhoud van regelgevende en bestuurlijke besluiten, zijn staatsrechtelijke procedures gegeven en ook zijn er ten aanzien van de vorm wettelijke voorschriften gegeven, die allen in acht moeten worden genomen.

Op nationaal niveau is er een tekort aan wetgevingsjuristen en bestuurskundigen om wettelijke regelingen en bestuursbesluiten te concipiëren. Uiteraard speelt dat probleem ook op regionaal niveau.

De bedoeling van dit handboek is om wetgevingsjuristen of personen met ruime ervaring met wetgeving en bestuur, een éénvoudig handvat te geven om na te gaan:

- a) of een onderwerp voor regeling bij districtsverordening of bestuursbesluit in aanmerking komt;
- b) door welk orgaan het besluit wordt genomen;
- c) op welke wijze het besluit tot stand komt;
- d) welke de staatsrechtelijk voorgeschreven vorm is waarin het besluit moet worden gegoten.

Daartoe zijn in deel I de te regelen onderwerpen en de te volgen procedure uitputtend beschreven, en zijn in deel II modellen opgenomen voor alle krachtens de Wet Regionale Organen mogelijk gemaakte regionale wettelijke regelingen en bestuursbesluiten.

Met dit handboek - dat tot stand komt in opdracht van het DLGP-projectbureau, belast met de implementatie van de financiële decentralisatie - is echter het concipiëren van regionale wettelijke regelingen en bestuursbesluiten niet éénvoudig geworden. Het is beslist niet slechts een kwestie van invullen van de modellen, omdat die slechts betrekking hebben op de staatsrechtelijke vormgeving en niet op de materiele inhoud.

Bij de vaststelling van de materiële inhoud, zal men nauwgezet rekening moeten houden of het te regelen onderwerp wel door de wet mogelijk is gemaakt.

Evenzeer zal steeds onderzocht moeten worden of de materiële inhoud niet in strijd is met hogere regelingen, voorschriften van de regering en het nationaal belang.

Deze beoordelingen moeten steeds het werk blijven van wetgevingsjuristen en personen met ruime bestuurlijke ervaring.

Aan de gebruikers van dit handboek wordt verzocht eventuele correcties of aanvullingen aan de samensteller door te geven.

Paramaribo oktober 2008
Advocaten Kantoor Essed & Sohansingh

DEEL I

- 1. INLEIDING**
  - 1.1. Staatsrechtelijk**
  - 1.2. Bestuurlijk**
  - 1.3. Wettelijke regelingen en bestuursbesluiten**

- 2. WETTELIJKE REGELINGEN VAN DE DISTRICTSRAAD**
  - 2.1. Taken en Bevoegdheden**
  - 2.2. Districtsverordeningen**
  - 2.3. Onderwerpen van Districtsverordeningen**
  - 2.4. Totstandkoming van een Districtsverordening**
  - 2.5. Samenvatting**

- 3. BESTUURSBESLUITEN VAN DE DISTRICTSRAAD**
  - 3.1. Bestuursbesluiten niet houdende algemene regelen**
  - 3.2. Onderwerpen**
  - 3.3. Totstandkoming**
  - 3.4. Samenvatting**

- 4. BESTUURSBESLUITEN VAN DE RESSORTRAAD**
  - 4.1. Taken en bevoegdheden van de Ressortraad**
  - 4.2. Bestuursbesluiten van de Ressortraad**
  - 4.3. Samenvatting**

- 5. BESLUITEN VAN HET DISTRICTSBESTUUR**
  - 5.1. Staatsrechtelijk**
  - 5.2. Bestuurlijk**
  - 5.3. Dagelijks bestuur van het district**
  - 5.4. Districtsbesluiten**
  - 5.5. Sanctiebesluiten**
  - 5.5. Samenvatting**

SCHEMA 1

DEEL II

- 1. INLEIDING**

- 2. MODELLEN 1 t/m 8**

DEEL I

1. INLEIDING

1.1. Staatsrechtelijk

Bij de Grondwet van 1987 zijn de hoofdlijnen van het regionaal bestuur in Suriname constitutioneel verankerd. De Grondwet spreekt van “lagere overheidsorganen” op regionaal niveau en stelt in:

- 1) de Ressortraden en Districtsraden;
- 2) het Districtsbestuur.

De Grondwet kent zelf regelgevende- en bestuursbevoegdheid toe aan de Districtsraden en kent bestuursbevoegdheid toe aan de Ressortraden en de Districtsbesturen. Deze bevoegdheden komen deze regionale organen dus toe door attributie bij de Grondwet.

De Grondwet regelt verder in het Hoofdstuk “Regionale Regelgeving” de bevoegdheid van de Districtsraad om districtsverordeningen te maken, hoe deze tot stand komen en het preventief en repressief toezicht daarop door de Nationale Assemblée.

Ook wordt het repressief toezicht door de Regering - op besluiten van de Districtsraad die geen algemene regels inhouden - in de Grondwet geregeld.

Tenslotte bepaalt de Grondwet dat het Districtsbestuur het uitvoerend orgaan is van het district en belast is met het dagelijks bestuur van het district.

1.2. Bestuurlijk

De Grondwet regelt niet alle details maar schrijft voor dat verschillende onderwerpen - zoals (i) de taken van de regionale organen, (ii) het toezicht op de districten, en (iii) de onderwerpen die bij districtsverordening geregeld kunnen worden - nader bij wet geregeld worden.

Die wet is de Wet Regionale Organen (S.B.1989 no. 44, laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2005 no. 28), verder te noemen de “WRO”, houdende regels betreffende de inrichting en bevoegdheden van de Regionale Organen.

De Grondwet en de WRO gaan uit van een hoofdindeling in:

- 1) De regionale vertegenwoordigende lichamen: (de Ressortraden en de Districtsraden);
- 2) De regionale bestuursorganen: (de Ressortraden, de Districtsraden en de Districtsbesturen).

De Ressort- en Districtsraden zijn dus zowel een vertegenwoordigend lichaam als een bestuursorgaan, terwijl het Districtsbestuur alleen een bestuursorgaan is.

1.3. Wettelijke regelingen en bestuursbesluiten

Ingedeeld naar hiërarchieke verhouding kent Suriname de volgende wettelijke regelingen:

- 1) Het Verdrag (Internationale overeenkomst)
- 2) De Grondwet (Grondwetgever)
- 3) De Wet (Regering en Nationale Assemblée)
- 4) Het Staatsbesluit (Regering)
- 5) De Keur (Waterschap)
- 6) De Districtsverordeningen (Districtsraad)

De Districtsverordening is staatsrechtelijk dus een wettelijke regeling, die algemeen verbindende regels kan bevatten.

Het is evenwel de wettelijke regeling met de laagste rangorde, zodat in geval van strijdigheid, alle andere wettelijke regelingen voor gaan op de Districtsverordening.

Ter uitvoering van de Grondwet, een wet, staatsbesluit, keur of districtsverordening, kunnen verschillende organen van de staat of andere publiekrechtelijke rechtspersonen, de volgende bestuursbesluiten uitvaardigen.

- 1) Presidentieel besluit (Besluit van de President op grond van een in de Grondwet gegeven bevoegdheid).
- 2) Resolutie (Besluit van de President ter uitvoering van een in een wettelijke regeling gegeven bevoegdheid).
- 3) Ministeriële beschikking (Besluit van één of meer Ministers ter uitvoering van een opgedragen departementale taak).
- 4) Beschikking (Besluit van een bestuursorgaan ter uitvoering van een bij of krachtens de wet opgedragen taak).

De Besluiten van de Districtsraad welke geen districtsverordening zijn, en de besluiten van de Ressortraden en de Districtsbesturen, zijn naar hun aard beschikkingen van een bestuursorgaan en naar hun soort bestuursbesluiten.

2. WETTELIJKE REGELINGEN VAN DE DISTRICTSRAAD

2.1. Taken en Bevoegdheden

De door de regionale organen te nemen besluiten staan in een rechtstreeks verband met de aan deze organen bij de Grondwet en de WRO gegeven taken en bevoegdheden.

De Districtsraad “is het hoogste politiek-bestuurlijk orgaan van het district” (art. 12 lid 1 WRO) en:

- a) is “belast met de regelgeving en het bestuur van de huishouding van het district” (art. 12 lid 1 WRO);
- b) is “bevoegd binnen de grenzen van de Grondwet, de wet en de voorschriften van de Regering”, en met inachtneming van de WRO “districtsverordeningen te maken, die hij in het belang van het district nodig oordeelt” (art. 12 lid 2 WRO);
- c) is “bevoegd ter richtige vervulling van zijn taak de nodige inlichtingen” in te winnen bij het Districtsbestuur (art. 13 lid 1 WRO).;
- d) stelt jaarlijks een verslag samen waarin vermeld: (i) de districtsverordeningen welke zijn goedgekeurd en bekendgemaakt en (ii) de besluiten die zijn genomen m.b.t. de huishouding van het district (art. 15 lid 1 sub a en sub b WRO).

Samenstelling

De Districts-Commissaris “is de voorzitter van de Districtsraad” en “geeft leiding aan” zijn activiteiten (art. 3 lid 3 WRO).

Het ambt van Districts-Commissaris is echter onverenigbaar met het lidmaatschap van de Districtsraad (art. 4 lid 1 sub g WRO).

De Districts-Commissaris heeft in de vergadering van de Districtsraad dan ook geen stemrecht (zie memorie van toelichting art. 10 en 11 WRO).

Na overleg met de Districtsraad wordt door de Minister een secretaris benoemd (art. 9 lid 1 WRO). De secretaris is geen lid.

Voor de verdere samenstelling van de Districtsraad wordt verwezen naar artikel 3 WRO.

Uit het voorgaande blijkt dat de Districtsraad enerzijds regelgevende bevoegdheid en anderzijds bestuursbevoegdheid bezit. Ter uitoefening van deze bevoegdheden kan de Raad respectievelijk de volgende besluiten nemen:

- 1) ontwerp districtsverordeningen goedkeuren;
- 2) besluiten nemen die geen algemene regels inhouden.

2.2. Districtsverordeningen

De regelgevende bevoegdheid van de Districtsraad is in artikel 169 van de Grondwet aan dit orgaan geattribueerd en in de WRO nader uitgewerkt.

“De Districtsraad kan, in het belang van de huishouding van het district, districtsverordeningen tot stand brengen” (art. 36 lid 2 WRO), die algemeen verbindende regels inhouden.

Op het eerste gezicht lijkt dit een onbeperkte bevoegdheid tot regelgeving, maar zowel de Grondwet als de WRO begrenzen en beperken deze bevoegdheid zowel absoluut als relatief.

Begrenzing jurisdictie

Vooreerst is er natuurlijk de territoriale begrenzing, omdat een districtsverordening slechts binnen de grenzen van het district rechtskracht heeft.

Daarnaast zijn er de hiërarchieke begrenzings, inhoudende dat de regelgevende bevoegdheid wordt uitgeoefend “binnen de grenzen van de Grondwet en andere wettelijke regelingen en met inachtneming van de voorschriften van de Regering” (Art. 169 lid 2 Grondwet en art. 36 lid 2 WRO).

Onder voorschriften van de Regering moet volgens de memorie van toelichting op de WRO worden verstaan, “staatsbesluiten en bestuursbesluiten (b.v. richtlijnen en andere bestuursvoorschriften bij ministeriële beschikking vastgesteld)”.

2.3. Onderwerpen van Districtsverordeningen

De belangrijkste beperking van de regelgevende bevoegdheid van de Districtsraad zit echter in de onderwerpen waarover bij districtsverordening algemeen verbindende regels gegeven kunnen worden.

Volgens artikel 170 lid 2 van de Grondwet wordt bij wet bepaald “ten aanzien van welke onderwerpen de Districtsraad wetgevende bevoegdheid heeft”. In de WRO zijn deze onderwerpen aangegeven.

Ingevolge de artikelen 37 en 40 lid 1 WRO kunnen bij districtsverordening de volgende onderwerpen geregeld worden:

- 1) de instandhouding en het onderhoud van:
  - a) voor de openbare dienst bestemde werken, als in artikel 47 lid 1 WRO onder e bedoeld, voor zover daarin niet bij of krachtens wet anders is voorzien;
  - b) voor openbaar gebruik bestemde plaatsen, als in artikel 47 lid 1 WRO onder f bedoeld;
- 2) de instelling van het districtsfonds
- 3) de delegatie aan de Ressortraden van bepaalde taken op het bestuur van de ressorten betrekking hebbend;
- 4) andere onderwerpen, bij staatsbesluit aan te geven.

De voor de openbare dienst bestemde werken - voor de instandhouding en het onderhoud waarvan de Districtsraad verordeningen mag maken - zijn:

- a) secundaire en tertiaire wegen en bijbehorende bruggen;
- b) loosleidingen;
- c) vaarwateren;
- d) sluizen, en;
- e) andere voor de openbare dienst bestemde werken.

De voor openbaar gebruik bestemde plaatsen zijn:

- a) plantsoenen;
- b) pleinen, en;
- c) andere voor openbaar gebruik bestemde plaatsen.

Districtsverordeningen waarbij het districtsfonds in het leven wordt geroepen, behoeven de goedkeuring van De Nationale Assemblée.

Bestemmingsheffingen

Ingevolge artikel 38 lid 2 WRO kunnen ten aanzien van de bij staatsbesluit aan te geven onderwerpen, bij districtsverordening bestemmingsheffingen worden ingevoerd.

Deze districtsverordeningen behoeven – evenals die waarbij een Districtsfonds wordt ingesteld - ook de goedkeuring van De Nationale Assemblée.

Sancties

Een wettelijke regeling bevat in veel gevallen handhavingsbepalingen in de vorm van sancties op overtreding van de gestelde regels.

Ingevolge artikel 39 lid 1 WRO kunnen op overtreding van een districtsverordening, voor zover daarin niet reeds bij of krachtens de wet is voorzien, de volgende sancties worden gesteld:

- a) een geldboete van ten hoogste vijf honderd Surinaamse dollars of;
- b) hechtenis van ten hoogste twee maanden, en;
- c) verbeurdverklaring van voorwerpen waarmee de overtreding is gepleegd of door de overtreding is verkregen.

Bij staatsbesluit kunnen ook transactieboeten op overtredingen van districtsverordeningen geregeld worden (art. 40 lid 2 sub c WRO)

Overtredingen van een districtsverordening worden strafrechtelijk slechts als “een overtreding” beschouwd en kunnen dus geen misdrijf zijn (art. 39 lid 3 WRO).

2.4. Totstandkoming

Initiatief

Het initiatief tot het indienen van ontwerpen van districtsverordeningen ligt bij de Districts-Commissaris of leden van de Districtsraad (art. 41 lid 1 WRO). Elk lid is daartoe dus bevoegd.

Het Districtsbestuur is niet tot het indienen bevoegd, maar bij dat orgaan kan wel de behoefte daartoe bestaan. Aangezien de Districts-Commissaris ambtshalve voorzitter en lid is van het Districtsbestuur kan hij wel op verzoek van het Districtsbestuur het initiatief nemen.

Behandeling

De “behandeling van ontwerpen van districtsverordeningen geschiedt in het openbaar” (art. 10 lid 1 en 41 lid 2 WRO).

Besluitvorming

“Besluiten van de Districtsraad worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen in vergaderingen, waarin ten minste de helft van het wettelijk voorgeschreven aantal leden aanwezig is” (art. 10 lid 2 WRO).

“Over zaken wordt mondeling bij hoofdelijke afroeping gestemd” (art. 10 lid 3 WRO). Bij staking van stemmen wordt op de volgende vergadering weer gestemd. Indien de stemmen dan weer staken, “wordt het voorstel geacht te zijn verworpen” (art. 10 lid 4 WRO).

Voor de Districtsraden wordt verder dwingend een “Reglement van Orde voor de Districtsraden” voorgeschreven, welke “door de Minister” moet worden “goedgekeurd” en in het staatblad moet worden gepubliceerd (art. 16 lid 1 en lid 2 WRO).

Kennisgeving aan staatsorganen

“Binnen één week na goedkeuring van een” ontwerp “districtsverordening door de Districtsraad wordt deze ter kennis van De Nationale Assemblée, de President, de Staatsraad, de Minister en het Districtsbestuur gebracht” (art. 42 lid 1 WRO).

Inzage ontwerp

De door de Districtsraad goedgekeurde ontwerp districtsverordening “wordt door de Districts-Commissaris op het Districts-Commissariaat ter inzage gelegd” (art. 42 lid 2 WRO).

Bekendmaking ontwerp

De door de Districtsraad goedgekeurde ontwerp districtsverordening wordt ook “in de plaatselijke dagbladen en in het Advertentieblad van de Republiek Suriname bekend gemaakt” (art. 42 lid 2 WRO).

Bezwaar door een ieder

“Binnen drie weken”, nadat de bekendmaking in het advertentieblad heeft plaatsgehad, heeft een ieder de gelegenheid bezwaren tegen de” ontwerp “districtsverordening bij De Nationale Assemblée in te dienen” (art. 42 lid 3 WRO).

Bezwaar door DNA

“Binnen zes weken” aldus artikel 43 lid 1 WRO, nadat de ontwerp districtsverordening bij haar is ingediend, “bericht De Nationale Assemblée aan de betrokken Districtsraad”:

- a) dat er bij haar geen bezwaren tegen de districtsverordening bestaan; of;
- b) dat er bij haar wel bezwaren tegen de districtsverordening of tegen één of meer bepalingen daarvan bestaan.

Dit preventief toezicht door De Nationale Assemblée is van beleidsmatige aard. Het betreft niet strijdigheid met hogere regelingen, maar met beleid dat De Nationale Assemblée niet gewenst acht.

Wijzigingen door DNA

Naar aanleiding van de bezwaren van De Nationale Assemblée “kan de Districtsraad, na de nodige wijzigingen in de districtsverordening te hebben aangebracht, deze opnieuw indienen bij De Nationale Assemblée, die dan binnen drie weken de Districtsraad hieromtrent bericht” (art. 43 lid 2 WRO).

Goedkeuring door DNA

Goedkeuring van een districtsverordening door De Nationale Assemblée is alleen vereist ingeval (i) daarin bestemmingsheffingen worden ingevoerd of (ii) daarin het districtsfonds wordt ingesteld (artikel 38 lid 2 en 40 lid 1 WRO).

Vernietiging door DNA

Ingevolge artikel 172 lid 1 van de Grondwet kan De Nationale Assemblée een ontwerp districtsverordening “vernietigen” indien deze “in strijd is met de Grondwet, het regeerprogramma of de geldende wetten” (zie ook art. 44 lid 1 WRO).

Deze bepaling vindt nadere uitwerking in de WRO.

“Het met rede omkleed besluit tot vernietiging wordt binnen de in artikel 43 lid 1 WRO genoemde termijn schriftelijk ter kennis van de betrokken Districtsraad gebracht”, waarna het besluit “op het Districts-Commissariaat ter inzage wordt gelegd, alsmede in de plaatselijke dagbladen en in het Advertentieblad wordt bekend gemaakt” (art. 44 lid 2 WRO).

De bevoegdheid tot vernietiging van een ontwerp districtsverordening is van preventieve aard omdat het een nog niet inwerking getreden - maar wel door de Districtsraad goedgekeurd - ontwerp betreft (zie MvT WRO artt. 41 t/m 45).

De vernietiging heeft als zodanig dus geen rechtsgevolg, maar is zoals de (Grond)wetgever kennelijk gewild heeft als een duidelijk signaal bedoeld dat hier sprake is van strijdigheid met een hogere regeling.

Opvallend is dat ook strijdigheid met het “regeerprogramma” grond voor vernietiging oplevert.

Toezending Minister

Nadat de Districtsraad over een al dan niet gewijzigde ontwerp districtsverordening “bericht van geen bezwaar” of “van goedkeuring” heeft ontvangen, “zendt de Districts-Commissaris deze naar de Minister” (art. 45 lid 1 WRO).

Ondertekening

WRO bevat geen voorschrift inzake de ondertekening van een Districtsverordening, maar in de Aanwijzingen voor de Regelgevingstechniek (S.B. 1992 no. 75), wordt als onderdeel van “het slotformulier van een districtsverordening”, de ondertekening “door de voorzitter en de Secretaris van de Districtsraad” voor geschreven. (Aanwijzing 84).

Vaststelling door President

“Op voordracht van de Minister wordt de districtsverordening door de President” bij resolutie “vastgesteld” (art. 45 lid 2 WRO).

In de WRO wordt niet aangegeven of dat bij Presidentieel besluit of bij resolutie van de President dient te geschieden.

Ingevolge artikel 7 lid 1 van het (staats) “Besluit Vormgeving Wettelijke regelingen, Staats- en Bestuursbesluiten” (S.B. 1996 no. 54) is een besluit van de President ter uitvoering van een bij wet gegeven bevoegdheid, een resolutie, die overigens ingevolge lid 2 alleen door de President getekend wordt.

In de “Aanwijzingen voor de Regelgevingstechniek” wordt ook in aanwijzing 84 uitdrukkelijk voorgeschreven dat deze vaststelling bij resolutie geschiedt

Bekendmaking

De Minister belast met binnenlandse zaken draagt er zorg voor dat de districtsverordening “in het Staatsblad van de Republiek Suriname wordt bekend gemaakt.” (art. 45 lid 2 WRO).

Verder schrijft de Grondwet in artikel 170 lid 2 expliciet voor dat “de districtsbevolking”, “door middel van openbare bekendmaking in de plaatselijke dagbladen, het advertentieblad van de Reubliek Suriname en middels ter inzage legging op het betrokken Districtscommissariaat geïnformeerd worden over de inhoud van de Districtsverordening”.

Inwerkingtreding

“Indien in de districtsverordening zelf niet een ingangsdatum is bepaald, treedt zij in werking met ingang van de dertigste dag na haar bekendmaking” (art. 45 lid 3 WRO).

Van rechtswege nietig

“De bepalingen van een districtsverordening, in wier onderwerp door een wet of staatsbesluit wordt voorzien, houden van rechtswege op te gelden” (art. 36 lid 3 WRO).

Deze uitdrukkelijke derogatie bepaling ziet op wetten en staatsbesluiten die na de inwerkingtreding van een districtsverordening rechtskracht hebben verkregen.

Niet de gehele districtsverordening is dan nietig, doch slechts de betreffende bepalingen.

Keur derogeert

“Keuren gegeven krachtens de Waterschapswet 1931, derogeren aan districtsverordeningen en besluiten van de regionale bestuursorganen, gegeven of genomen krachtens” de WRO (art. 64 lid 3 WRO).

Handhaving

Reeds zagen we dat op overtreding van bepalingen van een districtsverordening sancties kunnen worden gesteld (art. 39 lid 1 WRO).

“De Districts-Commissaris is bevoegd van een dergelijke overtreding kennis te nemen en de daarbij gestelde sancties van geldboete en verbeurdverklaring toe te passen, zo nodig met gebruikmaking van politiedwang”(art. 39 lid 2 WRO).

De Districts-Commissaris is gehouden van de toepassing van sancties kennisgeving te doen aan de Minister belast met justitie (art. 39 lid 2 WRO).

De ontvangen geldboeten dienen in het Districtsfonds te worden gestort (art. 40 lid 2 sub c WRO).

2.5. Samenvatting

Uit het voorgaande blijkt genoegzaam dat de wetgevende bevoegdheid van de Districtsraad, welke zij uitoefent door middel van districtsverordeningen, aan verschillende begrenzings en beperkingen onderhevig is. Mede als gevolg daarvan is de staatsrechtelijke weg van totstandkoming in verschillende etappes verdeeld, afhankelijk van het onderwerp ten aanzien waarvan algemeen verbindende regels worden gegeven.

Uit de regeling zoals vastgelegd in de WRO blijkt dat, ingedeeld naar onderwerp, er drie soorten districtsverordeningen tot stand kunnen komen, te weten:

- 1) Districtsverordeningen waarbij een districtsfonds wordt ingesteld, of waarbij - terzake een bij staatsbesluit aangewezen onderwerp - bestemmingsheffingen worden ingevoerd en die expliciet ook door De Nationale Assemblee moeten worden goedgekeurd;
- 2) Districtsverordeningen betreffende de onderwerpen als bedoeld in artikel 37 lid 1 en lid 2 WRO;
- 3) Districtsverordeningen betreffende bij staatsbesluit aan te geven onderwerpen.

Ad 1

Deze districtsverordeningen waaruit financiële verplichtingen voor de districtsbewoners kunnen voortvloeien, behoeven de expliciete goedkeuring van De Nationale Assemblee en hebben daardoor ook een staatsrechtelijk bredere legitimatie.

De verordeningen waarbij bestemmingsheffingen worden ingevoerd kunnen alleen terzake van bij staatsbesluit aangegeven onderwerpen.

Ad 2

Deze districtsverordeningen hebben als onderwerp de instandhouding en het onderhoud van:

- a) voor de openbare dienst bestemde werken (zoals bedoeld in artikel 47 lid 1 onder e WRO), en;
- b) voor openbaar gebruik bestemde plaatsen (zoals bedoeld in artikel 47 lid 1 onder f WRO).

De Nationale Assemblee kan tegen deze districtverordeningen bezwaren aantekenen en wijzigingen voorschrijven.

Ad 3

Deze districtsverordeningen hebben als onderwerp een nader bij staatsbesluit aan te geven onderwerp. Daardoor heeft de regering de ruimte om de regelgevende bevoegdheid van de Districtsraad uit te breiden naar andere onderwerpen dan die welke limitatief in de WRO zijn vastgelegd.

De Regering kan aldus op staatsrechtelijk eenvoudige wijze de regelgevende autonomie van de districten uitbreiden.

De Nationale Assemblee kan ook tegen deze districtverordeningen bezwaren aantekenen en wijzigingen voorschrijven.

In schema 1 zijn de hier bedoelde districtsverordeningen weergegeven en in Deel II van dit handboek zijn voor deze districtsverordening de respectieve modellen 1,2, en 3 opgenomen.

3. BESTUURSBESLUITEN VAN DE DISTRICTSRAAD

3.1. Bestuursbesluiten niet houdende algemene regelen

De Districtsraad is behalve regelgevend orgaan ook bestuursorgaan, “belast met het bestuur van de huishouding van het district” (art. 12 lid 1 WRO).

Ter uitvoering van deze taak is de Districtsraad bevoegd bestuursbesluiten te geven, die geen algemeen verbindende regels inhouden, maar die wel betrekking hebben op het bestuur van de huishouding van het district (art. 173 lid 1 Grondwet en art. 58 lid 1 WRO).

3.2. Onderwerpen

De WRO spreekt heel algemeen van besluiten betrekking hebbend op het bestuur van de huishouding van het district.

Noch in de Grondwet noch in de WRO en de MvT daarop, is aangegeven wat onder de huishouding van het district moet worden verstaan.

Algemeen kan ervan worden uitgegaan dat alles wat tot de autonome taken en bevoegdheden van de regionale organen behoort, tot de huishouding van district gerekend moet worden.

De huishouding van het district is dus bestuurlijk beperkt tot aangelegenheden die:

- a) niet tot de taken van de nationale overheid behoren, en
- b) niet tot de medebewindstaken van het district behoren.

Concreet heeft het bestuur van de huishouding van het district dan ook betrekking op alle onderdelen van de openbare dienst en de (regionale) overheidszorg in het district, die aan de Districtsraad zijn toebedeeld.

Het bestuur van de huishouding van het district komt dan ook neer op het voorbereiden en uitvoeren van de eigenlijke autonome bestuurstaken van de Districtsraad.

Besluiten van de Districtsraad die geen verordening zijn, dienen dus betrekking te hebben op de uitoefening van de autonome bestuurstaken die aan de Districtsraad zijn toebedeeld.

Te denken valt aan:

- a) begrotingen;
- b) districtsplannen,
- c) besluiten betreffende procedures die betrekking hebben op inspraak en participatie;
- d) administratiefrechtelijke klachtprocedures;
- e) toekenning van subsidies;
- f) besluiten van beleidsmatige aard.

3.3. Totstandkoming

Besluitvorming

Alhoewel niet expliciet geregeld, mag worden aangenomen dat voor het initiatief tot zulke bestuursbesluiten, voor de stemming en het quorum dezelfde vereisten gelden als bij besluiten over een ontwerp districtsverordening. (zie par. 2.4.).

Niet geheel duidelijk is of de vergadering waarin deze besluiten behandeld worden ook openbaar moeten zijn.

Algemeen regelt de WRO in artikel 10 lid 2 dat “de vergaderingen” openbaar zijn “uitgezonderd in bijzondere gevallen”, waarin de Raad “besluit om achter gesloten deuren te vergaderen”.

Toezending aan Staatsorganen

De Districtsraad is gehouden jaarlijks op uiterlijk eind maart van het daarop volgend jaar, aan “de Minister, de Staatsraad en de Nationale Assemblée” een verslag toe te zenden waarin vermeld “de besluiten, die zijn genomen met betrekking tot het bestuur van de huishouding van het district” (art. 15 lid 1 sub b en lid 2 WRO).

Kennisgeving aan Minister

In het kader van het door de Minister te houden “toezicht op het bestuurlijk handelen van Ressort- en de Districtsraden” (art. 57 lid 1 WRO), geeft de Districts-Commissaris “aan de Minister kennis” “van de besluiten van de Districtsraad die geen algemeen bindende regels inhouden” (art. 58 lid 1 WRO).

Ondertekening

Ten aanzien van de ondertekening van bestuursbesluiten door de Districtsraad geeft WRO geen voorschrift. Aangenomen moet worden dat ondertekening door de voorzitter en de secretaris plaatsvindt.

Repressief toezicht

“Indien de Minister van oordeel is, dat een besluit van de Districtsraad, niet houdende algemene regels, “strijdig is met de Grondwet of de wet dan wel het regeerprogramma of het nationaal belang, dan stelt hij de President onverwijld hiervan in kennis met verzoek het besluit ter schorsing aan de Staatsraad voor te leggen” (art. 58 lid 2 WRO).

In de WRO wordt geen nadere regeling gegeven, zodat te dier zake artikel 173 van de Grondwet rechtstreeks van toepassing is.

Lid 1 van dat artikel bepaalt dat deze besluiten door “de President” worden geschorst. Volgens de MvT op de wijziging van de Grondwet is het de “Staatsraad” die het betreffende besluit schorst, maar dient de “President” dit schorsingsbesluit binnen een maand “al dan niet te bekrachtigen”.

Arbitrage DNA

Lid 2 van artikel 173 van de Grondwet bepaalt dat “indien na de schorsing, de betreffende Districtsraad van oordeel is dat er geen strijd is met het regeerprogramma of het nationaal belang” het geschil wordt voorgelegd aan De Nationale Assemblée, die een bindend besluit neemt”.

Uit de memorie op de wijziging van de Grondwet blijkt dat het geschil slechts vóór de bekrachtiging door de President, aan De Nationale Assemblée kan worden voorgelegd.

Deze arbitrage regeling komt ons voor een Surinaams staatsrechtelijk novum te zijn, waarbij sprake is van administratiefrechtelijke arbitrage tussen de Staatsraad en een Districtsraad, terzake een genomen schorsingsbesluit dat nog niet door de President bekrachtigd is.

Inwerkingtreding

Bestuursbesluiten treden in werking op het tijdstip dat door het besluitend orgaan wordt vastgesteld.

Terugwerkende kracht wordt aan bestuursbesluiten niet gegeven, tenzij het een begunstigende beschikking betreft.

Bekendmaking

De WRO bevat geen regeling inzake de bekendmaking van bestuursbesluiten van de Districtsraad. Aangezien in die besluiten steeds de regeling van de openbare dienst of plannen worden vastgesteld, is bekendmaking vanzelfsprekend.

Die bekendmaking is geen formeel vereiste voor inwerkingtreding, maar dient een groot materieel belang, te weten de districtsbevolking te informeren.

Het verdient dan ook aanbeveling deze bestuursbesluiten via landelijke en plaatselijke media bekend te maken.

Afschriften

De WRO regelt niet het zenden van afschriften van bestuursbesluiten naar andere organen. Van bestuursbesluiten dienen echter altijd afschriften te worden verzonden naar in ieder geval de hogere bestuursorganen, alle Ministers en Departementsdirecteuren. Het verdient aanbeveling ook naar alle Districts-Commissarissen een afschrift te zenden.

Indien deze besluiten financiële bepalingen bevatten gaan er ook afschriften naar de Rekenkamer en 's Lands Accountantsdienst.

In geval van strafbepalingen gaat er ook een afschrift naar de Procureur-Generaal en de Minister belast met Justitie en Politie.

Steeds moet ook beoordeeld worden of bepaalde organen vanwege hun mogelijke betrokkenheid of belang bij de uitvoering van het bestuursbesluit een afschrift moeten ontvangen.

3.4. Samenvatting

De besluiten van de Districtsraad die betrekking hebben op het bestuur van de huishouding van het district en die geen algemene regels inhouden, worden aangeduid als bestuursbesluiten van de Districtsraad. Bestuursrechtelijk zijn het beschikkingen.

Deze bestuursbesluiten verkrijgen op een eenvoudige wijze rechtskracht maar kunnen door de President geschorst worden.

In schema 1 zijn de hier bedoelde bestuursbesluiten van de Districtsraad weergegeven en in Deel II van dit handboek is voor deze bestuursbesluiten het model 4 opgenomen.

4. BESTUURSBESLUITEN VAN DE RESSORTRAAD

4.1. Taken en bevoegdheden

“De Ressortraad is het hoogste politiek-bestuurlijk orgaan van het ressort” (art. 161 lid 3 Grondwet en 17 lid 1 WRO)

De Ressortraad is belast met het toezicht op het door het “Districtsbestuur met betrekking tot het ressort gevoerd dagelijks bestuur, voor zover dit niet aan een ander orgaan is opgedragen”(art. 25 lid 1 WRO).

Aan de Ressortraad kunnen “bij staatsbesluit of districtsverordening” “meerdere taken” worden toebedeeld (art. 25 lid 2 WRO).

De Ressortraad stelt jaarlijks een ressortplan op, dat uiterlijk eind februari van het lopend jaar aan de Districtsraad wordt aangeboden(art. 51 lid 1 WRO).

De Ressortraad stelt jaarlijks ook een ressortbegroting op, dat uiterlijk eind april van het lopend jaar aan de Districtsraad wordt aangeboden(art. 53 lid 1 WRO).

Samenstelling

De Ressortraad “kiest uit zijn midden een voorzitter en een secretaris” (art. 22 lid 3 WRO).

Voor de verdere samenstelling van de Ressortraad wordt verwezen naar artikel 17 lid 2 WRO.

4.2. Bestuursbesluiten van de Ressortraad

Onderwerpen

De Ressortraad heeft geen regelgevende bevoegdheid maar zal ter uitoefening van zijn taak wel besluiten moeten nemen, die gezien hun aard en onderwerp ook bestuursbesluiten zijn. Deze besluiten hebben betrekking hebben op de huishouding van het ressort.

Ten aanzien van de onderwerpen geldt voor de bestuursbesluiten van de Ressortraad dan ook het zelfde als ten aanzien van de Districtsraad. (zie par. 3.2.).

Het onderwerp moet de uitoefening van de autonome bestuurstaken betreffen.

Daartoe zijn in ieder geval te rekenen de opstelling van het jaarlijkse ressortplan en de jaarlijkse ressortbegroting.

Besluitvorming

Ten aanzien van besluitvorming bij het nemen van bestuursbesluiten door de Ressortraad kan eveneens verwezen worden naar de regels die gelden voor de Districtsraad. (zie par. 3.3.).

Ook voor zover het de regels met betrekking tot het openbaar karakter, het quorum, de stemming en de staking van stemmen betreft, zij verwezen naar de Districtsraad. (zie par. 3.3.).

Ook voor de Ressortraad wordt dwingend een “Reglement van Orde voor de Ressortraden” voorgeschreven, welke “door de Minister” moet worden “goedgekeurd” en in het Staatsblad moet worden gepubliceerd (art. 27 lid 1 en lid 2 WRO).

Inwerkingtreding en bekendmaking

Ten aanzien van het inwerkingtreden en de bekendmaking van bestuursbesluiten van de Ressortraad moet eveneens verwezen worden naar de Districtsraad. (zie par. 3.3.).

Kennisgeving en toezicht

Ten slotte geldt ook voor de kennisgeving van deze besluiten aan de minister en het repressief toezicht van de President dezelfde regels als ten aanzien van de bestuursbesluiten van de Districtsraad. (zie par. 3.3.).

Ondertekening

Ten aanzien van de ondertekening van bestuursbesluiten door de Districtsraad geeft WRO geen voorschrift. Aangenomen moet worden dat ondertekening door de voorzitter en de secretaris plaatsvindt.

Afschriften

Hetgeen geldt ten aanzien van de te verzenden afschriften is eveneens van toepassing op bestuursbesluiten van de Ressortraad (zie par. 3.3.).

4.3. Samenvatting

Bestuursbesluiten van de Ressortraad vertonen veel gelijkenis met die van de Districtsraad, met dienverstande dat ze uitsluitend op het ressort betrekking hebben. Ook zijn deze steeds van beleidsmatige aard en zullen ze dus ook geen administratief rechtelijk procedures kunnen bevatten. Bestuursrechtelijk zijn het beschikkingen.

Pikant is dat deze besluiten wel een oordeel mogen bevatten over het door het Districtsbestuur gevoerde dagelijks bestuur in het ressort, omdat de Ressortraad met het toezicht daarop belast is. "(art. 25 lid 1 WRO).

In schema 1 zijn de hier bedoelde bestuursbesluiten van de Ressortraad weergegeven en in Deel II van dit handboek is voor deze bestuursbesluiten model 5 opgenomen.

5. BESLUITEN VAN HET DISTRICTSBESTUUR

5.1. Staatsrechtelijk

Ingevolge artikel 174 lid 1 en artikel 175 van de Grondwet is het Districtsbestuur “het uitvoerende orgaan van het district” dat belast is “met het dagelijks bestuur van het district”.

5.2. Bestuurlijk

Taken en bevoegdheden

Het Districtsbestuur “is het uitvoerend orgaan van het district” (art. 28 lid 1 WRO) en:

- a) is belast met het dagelijks bestuur van het district (art. 29 lid 1 WRO);
- b) is “bevoegd districtsbesluiten uit te vaardigen” (i) “ter uitvoering van een bepaling van een districtsverordening”, dan wel (ii) “ter ordening van een op het district betrekking hebbende onderwerp, dat bij of krachtens de wet niet uitputtend is geregeld, voor zover deze bevoegdheid niet aan de Districtsraad of een ander publiekrechtelijke rechtspersoon is voorbehouden” (art. 30 lid 1 WRO);
- c) is bevoegd “om op kosten van de overtreder te doen wegnemen, beletten, verrichten, of in de vorige toestand herstellen”, hetgeen in strijd is met wettelijke regelingen, districtsverordeningen en bestuursbesluiten van de Districtsraad.

Samenstelling

De Districts-Commissaris is de “voorzitter” van de Districtsraad (art. 28 lid 2 sub a WRO)” en hij staat “aan het hoofd van het Districtsbestuur” (art. 31 lid 1 WRO). Hij neemt dus wel deel aan de stemming.

In WRO is niet bepaald of het Districtsbestuur een secretaris heeft. In de beschikkingen waarbij voor de gecertificeerde districten het Districtsbestuur wordt samengesteld, wordt ook geen secretaris aangewezen.

Aangenomen moet worden dat de Districts-Secretaris als zodanig fungeert.

Voor de verdere samenstelling van het Districtsbestuur wordt verwezen naar artikel 28 lid 2 WRO.

5.3. Dagelijks bestuur

Artikel 47 lid 1 sub a tot en met j WRO, geeft een limitatieve opsomming van de concrete bestuurshandelingen die tot het dagelijks bestuur gerekend worden.

In sub k wordt de mogelijkheid geopend die bestuurstaken bij staatsbesluit uit te breiden.

Artikel 47 lid 1 WRO luidt in extenso:

“1. Tot het dagelijks bestuur behoren:

- a) de uitvoering van en het toezicht op de naleving van:
  - de wetten, staatsbesluiten, resoluties en ministeriële beschikkingen, voor zover niet uitdrukkelijk aan een ander orgaan opgedragen;
  - de districtsverordeningen en niet meer voor schorsing vatbare besluiten van de Districtsraad die geen algemeen bindende regels inhouden;
- b) de handhaving van openbare orde en rust in het district overeenkomstig de wettelijke voorschriften en de richtlijnen gegeven door de Minister belast met justitiële aangelegenheden;
- c) de voorbereiding tot de opstelling van districts- en ressortplannen, alsmede de uitvoering van de goedgekeurde plannen;
- d) het beheer van het Districtsfonds, alsmede van andere inkomsten en uitgaven, voor zover dit bij of krachtens wet aan de Districts-Commissaris is opgedragen;

- e) de instandhouding en het onderhoud van secundaire en tertiaire wegen en bijbehorende bruggen, loosleidingen, vaarwateren, sluizen en andere voor de openbare dienst bestemde werken, voor zover niet bij of krachtens wet aan een ander orgaan of publiekrechtelijke rechtspersoon opgedragen;
- f) de zorg voor bruikbaarheid en veiligheid van plantsoenen, pleinen en andere voor openbaar gebruik bestemde plaatsen;
- g) het toezicht op de openbare gezondheidszorg en de uitvaartverzorging;
- h) de zorg voor de preventie en bestrijding van brand en wat daarmee samenhangt;
- i) de bestrijding van andere rampen of onheilen binnen het district, voor zover niet bij of krachtens wet aan een ander orgaan opgedragen;
- j) het houden van voortdurend toezicht op al wat het district aangaat;
- k) andere bij staatsbesluit aan te geven onderwerpen.

Neven taken

Aan het districtsbestuur zijn bovendien ook nog een aantal neven taken toebedeeld, te weten;

- a) “ervoor te zorgen dat de bevolking van het district zoveel mogelijk bij de opstelling van ressort- en districtsplannen wordt betrokken” (art. 50 lid 1 sub a WRO);
- b) het opbouwen van “een communicatieproces naar het volk toe” (art. 50 lid 1 sub b WRO);
- c) “de zorg voor “het treffen van voorzieningen in het ambtelijk apparaat ten behoeve van de informatie, voorlichting en inspraak” (art. 50 lid 2 WRO).

5.4. Districtsbesluiten

Het spreekt voor zich dat het districtsbestuur voor de uitoefening van haar vele bestuurlijke taken en bevoegdheden even zovele besluiten zal moeten nemen die in de WRO worden aangeduid als “districtsbesluiten” (art. 30 lid 1 en lid 2 WRO).

Onderwerpen

Districtsbesluiten ter uitvoering van een districtsverordening bevatten in beginsel ook algemeen verbindende regels.

De door het Districtsbestuur in het kader van het dagelijks bestuur van het district uit te vaardigen districtsbesluiten dienen steeds als onderwerp te hebben de uitvoering en naleving van wettelijke regelingen en uitvoering van de autonome taken van de het Districtsbestuur, zoals deze zijn aangegeven in artikel 47 lid 1 sub a t/m j WRO.

“Het districtsbesluit mag niet in strijd zijn met enig wettelijke regeling of Regeringsvoorschrift” (art. 30 lid 2 WRO).

Besluitvorming

Ten aanzien van de besluitvorming in het Districtsbestuur is in de WRO niets expliciet bepaald. Wel is bepaald dat de Districts-Commissaris lid is en “voorzitter” (art. 28 lid 2 sub a WRO) en “aan het hoofd” ervan “staat” (art. 31 lid 1 WRO).

De Districts-Commissaris doet dus mee aan de stemming en aangenomen mag worden dat de vergaderingen niet openbaar zijn.

Ook wordt dwingend een “Reglement van Orde voor het Districtsbestuur” voorgeschreven, welke “door de Minister” moet worden “goedgekeurd” en in het staatsblad moet worden gepubliceerd (art. 33 lid 1 en lid 2 WRO).

Kennisgeving

De Districts-Commissaris is gehouden van de besluiten van het Districtsbestuur aan de Minister kennis te geven. (art. 58 lid 1 WRO).

Ondertekening

Ten aanzien van de ondertekening van districtsbesluiten door het Districtsbestuur geeft WRO ook geen voorschrift. Aangenomen moet worden dat ondertekening door de voorzitter plaatsvindt, aangezien een wettelijke grondslag voor de secretaris ontbreekt.

Inwerkingtreding

Ook ten aanzien van de inwerkingtreding van districtsbesluiten heeft de WRO niets bepaald. Aangenomen mag worden dat het Districtsbestuur vrij is dat te bepalen, zij het dat terugwerkende kracht is uitgesloten, tenzij het een begunstigende beschikking betreft.

Bekendmaking

Ook ten aanzien van bekendmaking van districtsbesluiten is in de WRO niets bepaald. Echter moet worden aangenomen dat districtsbesluiten ter uitvoering van een districtsverordening - die in beginsel ook algemeen verbindende regels bevatten - ook in het Staatsblad moeten worden gepubliceerd.

Ten aanzien van districtsbesluiten ter ordening van het openbaar bestuur van het district moet worden aangenomen dat deze ter inzage zijn op het districtscommissariaat en gepubliceerd worden in landelijke en plaatselijke media.

Afschriften

Hetgeen geldt ten aanzien van de te verzenden afschriften van bestuursbesluiten van de Districtsraad, is eveneens van toepassing op bestuursbesluiten van het districtsbestuur. (zie par. 3.3.).

Toezicht repressief

Op de districtsbesluiten wordt op de zelfde wijze repressief toezicht gehouden als ten aanzien van de districtsverordeningen en bestuursbesluiten van de Ressor- en Districtsraden is bepaald. (zie par. 3.3.).

5.5. Sanctiebesluiten

Het "Districtsbestuur" is in het kader "van de uitvoering van het toezicht op de naleving van wettelijke regelingen en andere voorschriften en besluiten", ook "bevoegd om op kosten van de overtreder te doen wegnemen, beletten, verrichten of in de vorige toestand herstellen" van hetgeen in strijd met voormelde regelingen is geschied" (art 48 lid 1 WRO).

Deze bevoegdheid impliceert dat door het Districtsbestuur besluiten moeten worden genomen die hier als "sanctiebesluiten" worden aangeduid.

Deze besluiten hebben geen openbaar karakter en worden dus niet bekendgemaakt. Van het uitvoeren van deze besluiten geeft de Districts-Commissaris "zo spoedig mogelijk kennis aan de Minister belast met justitiële aangelegenheden (art. 48 lid 2 WRO).

Van sanctiebesluiten worden alleen afschriften aan de overtreder, de Procureur-Generaal en de Minister belast met Justitie verzonden.

5.5. Samenvatting

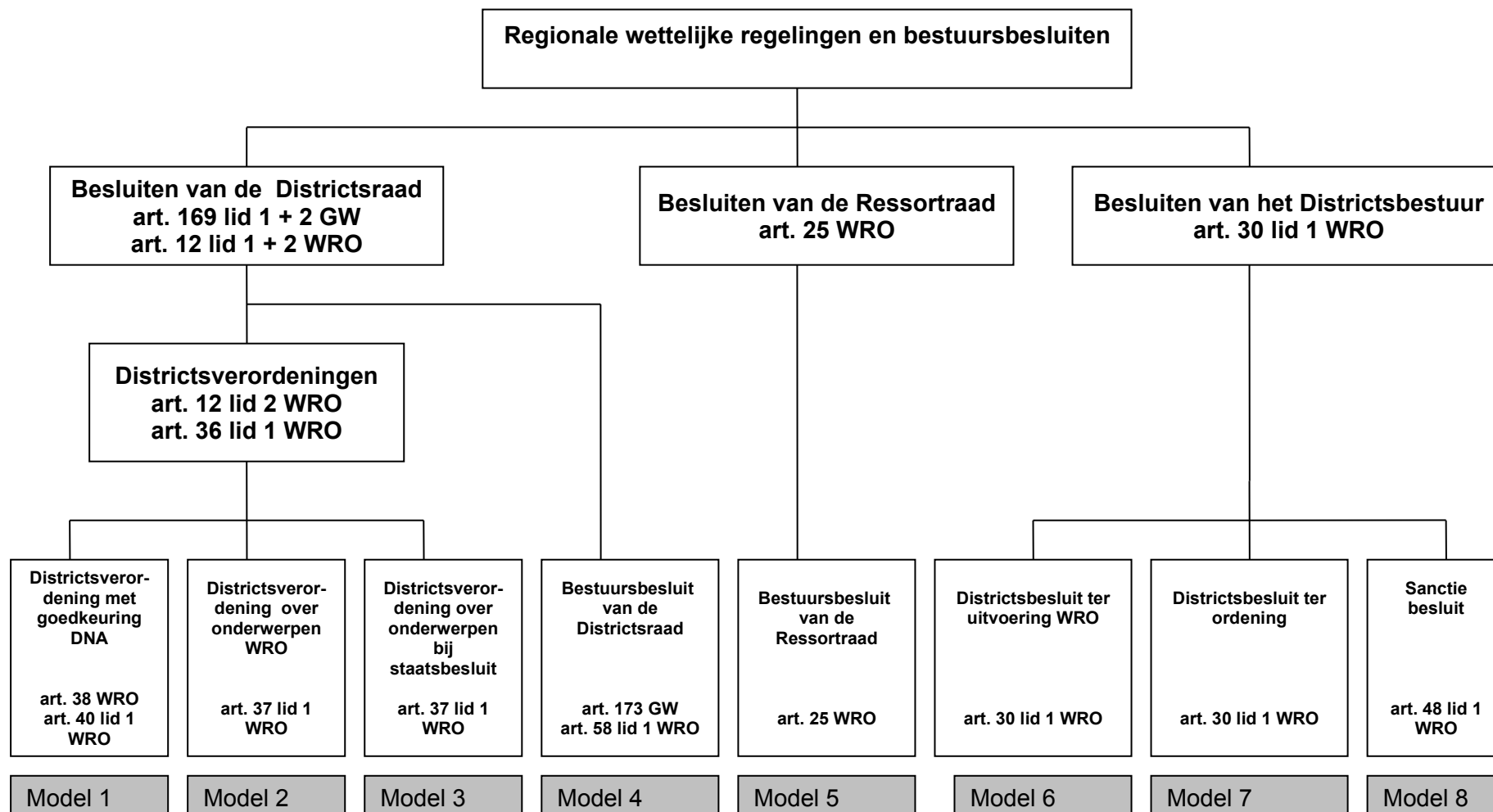
Uit het voorgaande blijkt dat het Districtsbestuur bevoegd is drie soorten besluiten te nemen, te weten:

- 1) Districtsbesluiten ter uitvoering van een districtsverordening, die in beginsel algemeen verbindende regels bevatten;
- 2) Districtsbesluiten tot ordening van het openbaar bestuur in het district;

- 3) Besluiten waarbij krachtens een wettelijke regeling, inclusief een districtsverordening, een sanctie als bedoeld in artikel 48 lid 1 WRO wordt opgelegd.

In schema 1 zijn de hier bedoelde districtsbesluiten en sanctiebesluiten van de Ressortraad weergegeven en in Deel II van dit handboek zijn voor deze besluiten respectievelijk de modellen 6, 7 en 8 opgenomen.

Schema 1

GW : Grondwet
WRO : Wet Regionale Organen

DEEL II

1. INLEIDING

De in dit deel opgenomen modellen hebben slechts betrekking op de staatsrechtelijk voorgeschreven vorm waarin regionale wettelijke regelingen en bestuursbesluiten gegoten dienen te worden.

Daarbij is uitgegaan van de “Aanwijzingen voor de Regelgevingstechniek” zoals vervat in de beschikking van de Minister van Justitie en Politie d.d. 21 september 1992 (S.B. 1992 no. 75) en het “Besluit Vormgeving Wettelijke Regelingen, Staats- en Bestuursbesluiten” zoals vastgesteld bij het Staatsbesluit d.d. 6 november 1996 (S.B. 1996 no. 54)

Districtsverordeningen hebben de volgende hoofdindeling:

- 1) het opschrift (intitulé), inclusief de citeertitel;
- 2) de aanhef, inclusief de considerans;
- 3) het lichaam (de eigenlijke regeling: corpus);
- 3) het slotformulier, gevormd door de dagtekening en ondertekening plus medeondertekening;
- 4) de vaststelling (bij resolutie door de President);
- 5) de uitgifte (door de Minister van Binnenlandse zaken);
- 6) de nota van toelichting (wordt aanbevolen).

Bestuursbesluiten hebben de volgende hoofdindeling:

- 1) het opschrift (met eventueel citeertitel);
- 2) de aanhef (inclusief de juridische grondslag en de overwegingen);
- 3) het dictum (hetgeen bepaald of geregeld is, inclusief de eventuele opdracht tot bekendmaking);
- 4) het slot (verzenden van afschriften en ondertekening).

Het belangrijkste deel van een wettelijke regeling en een bestuursbesluit is uiteraard het lichaam (corpus) respectievelijk het dictum. Daarin zijn de eigenlijke regelingen c.q. de materiële bepalingen opgenomen.

Met nadruk zij gesteld dat dit handboek daartoe geen aanwijzingen bevat en dat de opstellers van ontwerp districtsverordeningen en concept bestuursbesluiten daarvoor de eerder genoemde Aanwijzingen voor de Regelgevingstechniek moeten raadplegen.

Verder moeten steeds de van toepassing zijnde bepalingen van de WRO geraadpleegd worden.

Bij het vaststellen van de materiele inhoud wordt ook raadpleging van het werk “Surinaams Bestuursrecht” van Mr. Dr. M.R. Hoever-Venoaks en Prof. Mr. L.J.A. Damen, Universiteit van Suriname 2003, ten zeerste aanbevolen.

Ook moet ten aanzien van (i) de te regelen onderwerpen en (ii) de procedure van totstandkoming, alsmede (iii) de gronden voor schorsing of vernietiging, goede nota genomen worden van hetgeen in Deel I van dit handboek daaromtrent is opgenomen.

MODEL 1	Districtsverordening van een Districtsraad: Houdende: a) invoering van een bestemmingsheffing, terzake een bij staatsbesluit aangegeven onderwerp, of: b) instelling van een districtsfonds
----------------	---

Opschrift	Districtsverordening van [dag, maand en jaar], houdende vaststelling van regels met betrekking tot [beknopte inhoud] ["citeertitel"] ONTWERP
Aanhef	DE DISTRICTSRAAD VAN HET DISTRICT [het betreffende District], Overwegende, dat - ter uitvoering van [artikel of artikelen] van [het staatsbesluit waarbij de bestemmingsheffing mogelijk is gemaakt] - het nodig (wenselijk) is regels betreffende [beknopte aanduiding van het onderwerp] vast te stellen; Heeft, na goedkeuring van De Nationale Assemblée, goedgekeurd de onderstaande districtsverordening;
Lichaam	[eventueel opschriften voor paragrafen en artikelen] Artikel [het nummer] [overige artikelen] [zie verder de aanwijzingen voor de regelgevingstechniek]
Slotformulier	Goedgekeurd door de Districtsraad van [het betreffende District] op [dag, maand en jaar] [naam van de Voorzitter] - Voorzitter [naam van de Secretaris] - Secretaris
Vaststelling	Vastgesteld bij Resolutie d.d. [dag, maand en jaar van de resolutie] no. [nummer van de resolutie] S.B. [jaar en nummer van het Staatsblad waarin de resolutie is gepubliceerd]
Uitgifte	Uitgegeven te Paramaribo, de [dag] ste [maand en jaar] De Minister van Binnenlandse zaken. [naam van de Minister]

Opmerkingen:

- 1) Indien de districtsverordening de instelling van een districtsfonds betreft - hetgeen éénmalig geschiedt - wordt in de overweging opgenomen: "ter uitvoering van artikel 40 lid 1 van de Wet Regionale Organen".
- 2) Het ter goedkeuring bij De Nationale Assemblée in te dienen ontwerp, bevat niet de vermelding van de vaststelling en de uitgifte, en de aanduiding "ONTWERP" wordt geschrapt.
- 3) De vaststelling van de districtsverordening bij resolutie van de President, dient voorafgaand aan de publicatie van de districtsverordening in het staatsblad te zijn gepubliceerd.

MODEL 2	Districtsverordening van een Districtsraad: Houdende algemeen verbindende regels inzake een in de Wet Regionale Organen vastgesteld onderwerp
----------------	---

Opschrift	Districtsverordening van [dag, maand en jaar], houdende vaststelling van regels met betrekking tot [beknopte inhoud] ["citeertitel"]
Aanhef	<p>ONTWERP</p> <p>DE DISTRICTSRAAD VAN HET DISTRICT [het betreffende District],</p> <p>Overwegende, dat - ter uitvoering van [artikel of artikelen] van de Wet Regionale Organen - het nodig is het volgende vast te stellen;</p> <p>Heeft, na verkregen verklaring van geen bezwaar van De Nationale Assemblée, goedgekeurd de onderstaande districtsverordening;</p>
Lichaam	<p>[eventueel opschriften voor paragrafen en artikelen]</p> <p>Artikel [het nummer]</p> <p>[overige artikelen]</p> <p>[zie verder de aanwijzingen voor de regelgevingstechniek]</p>
Slotformulier	<p>Goedgekeurd door de Districtsraad van [het betreffende District] op [dag, maand en jaar]</p> <p>[naam van de Voorzitter] - Voorzitter [naam van de Secretaris] - Secretaris</p>
Vaststelling	<p>Vastgesteld bij Resolutie d.d. [dag, maand en jaar van de resolutie] no. [nummer van de resolutie]</p> <p>S.B. [jaar en nummer van het Staatsblad waarin de resolutie is gepubliceerd]</p>
Uitgifte	<p>Uitgegeven te Paramaribo, de [dag] ste [maand en jaar]</p> <p>De Minister van Binnenlandse zaken. [naam van de Minister]</p>

Opmerkingen:

- 1) Het ter verkrijging van de verklaring van geen bezwaar bij De Nationale Assemblée in te dienen ontwerp, bevat niet de vermelding van de vaststelling en de uitgifte, en de aanduiding "ONTWERP" wordt geschrapt.
- 2) De vaststelling van de districtsverordening bij resolutie van de President, dient voorafgaand aan de publicatie van de districtsverordening in het staatsblad te zijn gepubliceerd.

MODEL 3	Districtsverordening van een Districtsraad: Houdende algemeen verbindende regels inzake een bij staatsbesluit vastgesteld onderwerp
----------------	---

Opschrift	Districtsverordening van [dag, maand en jaar], houdende vaststelling van regels met betrekking tot [beknopte inhoud] ["citeertitel"]
Aanhef	<p>ONTWERP</p> <p>DE DISTRICTSRAAD VAN HET DISTRICT [het betreffende District],</p> <p>Overwegende, dat - ter uitvoering van [artikel of artikelen] van [het staatsbesluit waarin het onderwerp is vastgesteld] - het nodig is het volgende vast te stellen;</p> <p>Heeft, na verkregen verklaring van geen bezwaar van De Nationale Assemblée, goedgekeurd de onderstaande districtsverordening;</p>
Lichaam	<p>[eventueel opschriften voor paragrafen en artikelen]</p> <p>Artikel [het nummer]</p> <p>[overige artikelen]</p> <p>[zie verder de aanwijzingen voor de regelgevingstechniek]</p>
Slotformulier	<p>Goedgekeurd door de Districtsraad van [het betreffende District] op [dag, maand en jaar]</p> <p>[naam van de Voorzitter] - Voorzitter</p> <p>[naam van de Secretaris] - Secretaris</p>
Vaststelling	<p>Vastgesteld bij Resolutie d.d. [dag, maand en jaar van de resolutie] no. [nummer van de resolutie]</p> <p>S.B. [jaar en nummer van het Staatsblad waarin de resolutie is gepubliceerd]</p>
Uitgifte	<p>Uitgegeven te Paramaribo, de [dag] ste [maand en jaar]</p> <p>De Minister van Binnenlandse zaken.</p> <p>[naam van de Minister]</p>

Opmerkingen:

- 1) Het ter verkrijging van de verklaring van geen bezwaar bij De Nationale Assemblée in te dienen ontwerp, bevat niet de vermelding van de vaststelling en de uitgifte, en de aanduiding "ONTWERP" wordt geschrapt.
- 2) De vaststelling van de districtsverordening bij resolutie van de President, dient voorafgaand aan de publicatie van de districtsverordening in het staatsblad te zijn gepubliceerd.

MODEL 4	Bestuursbesluit van een Districtsraad: Houdende geen algemeen verbindende regels inzake het bestuur van de huishouding van het district
----------------	---

Opschrift	Beschikking van [dag, maand en jaar], houdende vaststelling van regels met betrekking tot [beknopte inhoud] ["citeertitel"]
Aanhef	<p style="text-align: center;">DE DISTRICTSRAAD VAN HET DISTRICT [het betreffende District],</p> <p>Gelezen : [een eventueel voorstel of verzoekschrift] Gezien : [een eventueel advies, of rapport dat verplicht is voorgeschreven] Gehoord: [één of meer daarvoor in aanmerking komende functionarissen] Gelet op : [de grondslag in de wet, staatsbesluit of districtsverordening]</p> <p style="text-align: center;">Overwegende:</p> <p style="text-align: center;">- dat [een duidelijke korte motivering van het besluit] - dat [eventueel meerdere overwegingen]</p> <p style="text-align: center;">HEEFT GOEDGEVONDEN:</p>
Dictum	<p>I. Vast te stellen de bij deze beschikking gevoegde [benaming van reglement, tabel of modelformulier indien zulks het geval is]</p> <p>II. Te bepalen dat [de eigenlijke regeling. Elke bepaling met een volgend Romeins cijfer] [zie verder de aanwijzingen voor de regelgevingstechniek]</p> <p>III. Te bepalen dat deze beschikking inwerking treedt [het tijdstip van inwerkingtreding]</p>
Slot	<p>IV. Afschrift van deze beschikking te zenden aan [de daarvoor in aanmerking komende organen]</p> <p>[naam van het district] de [dag] ste [maand en jaar]</p> <p>[naam van de Voorzitter] - Voorzitter [naam van de Secretaris] - Secretaris</p>

Opmerking:

Een beschikking heeft geen nota van toelichting. Voor de interpretatie wordt aanbevolen alle aan het besluit ten grondslag liggende overwegingen (doelen), beknopt te vermelden.

MODEL 5	Bestuursbesluit van een Ressortraad: Houdende geen algemeen verbindende regels inzake het bestuur van de huishouding van het ressort
----------------	--

Opschrift	Beschikking van [dag, maand en jaar], houdende vaststelling van regels met betrekking tot [beknopte inhoud] ["citeertitel"]
Aanhef	<p style="text-align: center;">DE RESSORTRAAD VAN HET RESSORT [het betreffende Ressort],</p> <p>Gelezen : [een eventueel voorstel of verzoekschrift] Gezien : [een eventueel advies, of rapport dat verplicht is voorgeschreven] Gehoord: [één of meer daarvoor in aanmerking komende functionarissen] Gelet op : [de grondslag in de wet, staatsbesluit of districtsverordening]</p> <p style="text-align: center;">Overwegende:</p> <p style="text-align: center;">- dat [een duidelijke korte motivering van het besluit] - dat [eventueel meerdere overwegingen]</p> <p style="text-align: center;">HEEFT GOEDGEVONDEN:</p>
Dictum	<p>I. Vast te stellen de bij deze beschikking gevoegde [benaming van reglement, tabel of modelformulier indien zulks het geval is]</p> <p>II. Te bepalen dat [de eigenlijke regeling. Elke bepaling met een volgend Romeins cijfer] [zie verder de aanwijzingen voor de regelgevingstechniek]</p> <p>III. Te bepalen dat deze beschikking inwerking treedt [het tijdstip van inwerkingtreding]</p>
Slot	<p>IV. Afschrift van deze beschikking te zenden aan [de daarvoor in aanmerking komende organen]</p> <p>[naam van het district] de [dag] ste [maand en jaar]</p> <p>[naam van de Voorzitter] - Voorzitter [naam van de Secretaris] - Secretaris</p>

Opmerking:

Een beschikking heeft geen nota van toelichting. Voor de interpretatie wordt aanbevolen alle aan het besluit ten grondslag liggende overwegingen (doelen), beknopt te vermelden.

MODEL 6	Districtsbesluit van een Districtsbestuur: Houdende algemeen verbindende regels inzake de uitvoering van een districtsverordening
----------------	---

Opschrift	Beschikking van [dag, maand en jaar], houdende vaststelling van regels met betrekking tot [beknopte inhoud] ["citeertitel"]
Aanhef	<p>HET DISTRICTSBESTUUR VAN HET DISTRICT [het betreffende District],</p> <p>Gezien : [een eventueel advies, of rapport dat verplicht is voorgeschreven] Gehoord: [één of meer daarvoor in aanmerking komende functionarissen] Gelet op : [één of meer artikelen] van de Districtsverordening van de Districtsraad van het District [het betreffende District] d.d. [dag, maand en jaar van de Districtsverordening] S.B. [jaar en nummer van het Staatsblad waarin de districtsverordening is gepubliceerd]</p> <p style="text-align: center;">Overwegende:</p> <p>- dat [een duidelijke korte motivering van het besluit] - dat [eventueel meerdere overwegingen]</p> <p style="text-align: center;">HEEFT GOEDGEVONDEN:</p>
Dictum	<p>I. Vast te stellen de bij deze beschikking gevoegde [benaming van reglement, tabel of modelformulier, indien zulks het geval is]</p> <p>II. Te bepalen dat [de eigenlijke regeling. Elke bepaling met een volgend Romeins cijfer] [zie verder de aanwijzingen voor de regelgevingstechniek]</p> <p>III. Te bepalen dat deze beschikking in het Staatsblad (ook eventueel het Advertentieblad) van de Republiek Suriname wordt bekendgemaakt en met ingang van [het tijdstip van inwerkingtreding] inwerking treedt.</p>
Slot	<p>IV. Afschrift van deze beschikking te zenden aan [de daarvoor in aanmerking komende organen]</p> <p>[naam van het district] de [dag] ste [maand en jaar]</p> <p>[naam van de Voorzitter] - Voorzitter</p>
Uitgifte	<p>Uitgegeven te Paramaribo, de [dag] ste [maand en jaar] De Minister van Binnenlandse zaken. [naam van de Minister]</p>

Opmerking:

Een beschikking heeft geen nota van toelichting. Voor de interpretatie wordt aanbevolen alle aan het besluit ten grondslag liggende overwegingen (doelen), beknopt te vermelden.

MODEL 7	Districtsbesluit van een Districtsbestuur: Houdende regels ter ordening van het openbaar bestuur van het district
----------------	---

Opschrift	Beschikking van [dag, maand en jaar], houdende vaststelling van regels met betrekking tot [beknopte inhoud] ["citeertitel"]
Aanhef	<p>HET DISTRICTSBESTUUR VAN HET DISTRICT [het betreffende District],</p> <p>Gelezen : [een eventueel voorstel of verzoekschrift] Gezien : [een eventueel advies, of rapport dat verplicht is voorgeschreven] Gehoord: [één of meer daarvoor in aanmerking komende functionarissen] Gelet op : [de grondslag in de wet, staatsbesluit of districtsverordening]</p> <p>Overwegende:</p> <p>- dat [een duidelijke korte motivering van het besluit] - dat [eventueel meerdere overwegingen]</p> <p>HEEFT GOEDGEVONDEN:</p>
Dictum	<p>I. Vast te stellen de bij deze beschikking gevoegde [benaming van reglement, tabel of modelformulier indien zulks het geval is]</p> <p>II. Te bepalen dat [de eigenlijke regeling. Elke bepaling met een volgend Romeins cijfer] [zie verder de aanwijzingen voor de regelgevingstechniek]</p> <p>III. Te bepalen dat deze beschikking inwerking treedt [het tijdstip van inwerkingtreding]</p>
Slot	<p>IV. Afschrift van deze beschikking te zenden aan [de doorvoor in aanmerking komende organen]</p> <p>[naam van het district] de [dag] ste [maand en jaar]</p> <p>[naam van de Voorzitter] - Voorzitter</p>

Opmerking:

Een beschikking heeft geen nota van toelichting. Voor de interpretatie wordt aanbevolen alle aan het besluit ten grondslag liggende overwegingen (doelen), beknopt te vermelden.

MODEL 8	<u>Sanctiebesluit van een Districtsbestuur:</u> Houdende doen herstellen op kosten van een overtreder
----------------	--

Opschrift	Beschikking van [dag, maand en jaar], houdende besluit tot herstel op kosten overtreder
Aanhef	<p>HET DISTRICTSBESTUUR VAN HET DISTRICT [het betreffende District],</p> <p>Gezien : [een door een bevoegde ambtenaar opgemaakt procesverbaal ter zake de overtreding]</p> <p>Gehoord: [één of meer daarvoor in aanmerking komende functionarissen]</p> <p>Gelet op : Artikel 48 lid 1 van de Wet Regionale Organen. [een andere grondslag in een wettelijke regeling of bestuursbesluit als bedoeld in artikel 47 lid1 sub a van de Wet Regionale Organen]</p> <p>Overwegende:</p> <p>- dat [een duidelijke korte motivering van het besluit]</p> <p>HEEFT GOEDGEVONDEN:</p>
Dictum	I. Te bepalen dat [de eigenlijke beslissing] [zie verder aanwijzingen voor de Regelgevingstechniek]
Slot	<p>II. Afschrift van deze beschikking te zenden aan de betrokkene, de Procureur-Generaal en de Minister van Justitie en Politie</p> <p>[naam van het district] de [dag] ste [maand en jaar]</p> <p>[naam van de Voorzitter] - Voorzitter</p>

Opmerking:

Sanctie besluiten worden genomen ter uitvoering van het toezicht op de naleving van al de in artikel 47 lid 1 sub a bedoelde wettelijk regelingen en bestuursbesluiten.